

Przedmiotowy System Oceniania z Języka Polskiego dla Branżowej Szkoły I stopnia w Zespole Szkół Technicznych im. prof. Wacława Żenczykowskiego w Kłodzku

Przedmiotowy System Oceniania z Języka Polskiego dla Branżowej Szkoły I stopnia w Zespole Szkół Technicznych w Kłodzku jest zgodny z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania. Stanowi jego uszczegółowienie i uzupełnienie o elementy specyficzne dla tego przedmiotu.

I. Ocenie podlegają:

1. osiągnięcia edukacyjne ucznia;
2. zachowanie ucznia.

II. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia odbywa się poprzez:

1. Testy, które mogą mieć różnorodną formę (np. zadania wielokrotnego wyboru, zadania luką do wypełnienia, na dobieranie właściwych odpowiedzi, prawda-falsz, krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi). Testy wynikają z realizowanego programu nauczania i określają sprawdzane umiejętności. Uczeń zawsze jest informowany ze stosownym wyprzedzeniem o terminie przeprowadzenia testu i materiale rzeczowym, na którym jest on oparty. Zadania do czytania ze zrozumieniem są również zaliczane do kategorii testów, jednak nie muszą być wcześniej zapowiadane, gdyż sprawdzają wiedzę bieżącą i wynikają bezpośrednio z pracy nad tekstem.
2. Prace pisemne wykonywane w szkole i w domu. Sprawdzają one umiejętności ucznia w zakresie tworzenia dłuższych lub krótszych form pisanych, których temat i kształt jest sformułowany przez nauczyciela. Prace pisane w szkole to wypowiedzi odnoszące się formy rozprawki lub krytycznej oceny jakiegoś tekstu kultury. Pisemne zadania domowe są zadaniami sprawdzającymi umiejętności tworzenia krótszych wypowiedzi jak np.: streszczenie, opowiadanie, recenzja.
3. Ustne wypowiedzi, które diagnozują umiejętność sprawnego posługiwania się literacką polszczyzną. Są to wypowiedzi odnoszące się do tematów realizowanych na lekcjach języka polskiego, sprawdzających umiejętności budowania kilkuzdaniowej wypowiedzi na wcześniej omówiony temat.

III. Ocenianie postawy ucznia na zajęciach języka polskiego odbywa się poprzez obserwację:

- 1.** Poziomu zaangażowania ucznia na lekcjach, czyli: aktywność, uważne słuchanie, tworzenie notatek, uczestnictwo w pracy zespołowej, a także posiadanie zeszytu, właściwego podręcznika i przyborów do pisanie.
- 2.** Systematyczne wykonywanie obowiązkowych zadań domowych(obowiązkowych i samokształceniowych). Obowiązkiem ucznia jest zgłoszenie braku zadania domowego nauczycielowi, który odnotowuje ten fakt w dzienniku znakiem (bz). Znakiem „np.” odnotowuje nauczyciel nieprzygotowanie do lekcji.
- 3.** Przy dwóch godzinach lekcyjnych w semestrze, uczeń może zgłosić tylko jedno nieprzygotowanie. Przy trzech i więcej godzinach tygodniowo może zgłosić dwa nieprzygotowania.
- 4.** Referaty, prezentacje lub inne dłuższe prace domowe, zapowiedziane przez nauczyciela, powinny być przygotowane i oddane(zaprezentowane) we wcześniej ustalonym terminie. Brak takiego zadania skutkuje wpisaniem oceny niedostatecznej do dziennika.
- 5.** Gotowość do wykonywania zadań dodatkowych takich, które nauczyciel zleca jako nadobowiązkowe.
- 6.** Udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, przeglądach, itp.
- 7.** Wyniki obserwacji zaangażowania ucznia (tzw. aktywność) jest odnotowywana w dzienniku za pomocą znaków dodatnich lub ujemnych, w przypadku jej braku.

IV. Osiągnięcia i postawę ucznia ocenia się według następujących kryteriów:

1. Oceny dłuższych wypowiedzi pisemnych tj. wypracowanie, streszczenie, rozprawka.

Lp.	Kryterium	max liczba punktów
1.	rozwinięcie tematu	0-12
2.	wstęp i jego zawartość merytoryczna	0-4
3.	zakończenie i jego zawartość merytoryczna	0-4
4.	szczegółne walory pracy	0-2
5.	oryginalność ujęcia tematu	0-1
6.	operowanie wiedzą teoretycznoliteracką	0-1
7.	poprawność kompozycyjna	0-5
8.	styl	0-5
9.	poprawność ortograficzna i interpunkcyjna - zapis	0-3
10.	poprawność językowa (fleksyjna, leksykalna, frazeolog. składniowa)	0-12
11.	Estetyka pracy	0-1
Łącznie:		50

Wypowiedzi pisemne mogą być oceniane według innych kryteriów, podanych wcześniej przez nauczyciela uczniom.

2. Oceny testów, sprawdzianów, dłuższych wypowiedzi pisemnych:

Zadania testowe zamknięte oceniane są w skali 0 - 1p.

Zadania krótkiej odpowiedzi, jeśli nie są oceniane w skali 0 - 1p., oceniane są według odrębnych, jednoznacznie określonych kryteriów, podanych przez nauczyciela uczniom.

Przyporządkowanie uzyskanych przez ucznia punktów ocenom szkolnym jest następujące:

30% - 49% punktów - dopuszczający
50% - 74% punktów - dostateczny
75% - 89% punktów - dobry
90% - 99% punktów - bardzo dobry
100% punktów - celujący

Przy ocenie prac pisemnych uczniów mających dostosowane wymagania edukacyjne nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:

20% - 39% punktów - dopuszczający
40% - 54% punktów - dostateczny
55% - 70% punktów - dobry
71% - 89% punktów - bardzo dobry
90% - 100% punktów - celujący

Kartkówki punktowane są i oceniane według kryteriów, które określa nauczyciel w sposób indywidualny, ale zawsze przed rozpoczęciem krótkiego sprawdzianu. Nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:

50% - 65% punktów - dopuszczający
66% - 80% punktów - dostateczny
81% - 94% punktów - dobry
95% - 100% punktów - bardzo dobry

W każdym semestrze, w zależności od ilości godzin w tygodniu, dopuszcza się możliwość zgłoszenia nieprzygotowania. Obejmuje ono brak podręcznika, zeszytu, nieprzygotowanie się do odpowiedzi ustnej czy pisemnej (np. w sytuacji niezapowiedzianej kartkówki).

Przy dwóch godzinach tygodniowo uczeń może zgłosić jedno nieprzygotowanie do lekcji.

Nieprzygotowanie należy zgłosić nauczycielowi na początku lekcji. Fakt ten zostaje odnotowany w dzienniku umownym znakiem „np.” W przypadku braku zadania obowiązkowego zostaje wpisany w rubryce znak „bz”. Obowiązkiem ucznia jest dostarczenie takiego zadania na następnej lekcji. Jeśli nie zostanie to uczynione, nauczyciel wpisuje do dziennika w to miejsce ocenę niedostateczną.

Uczeń, który jest nieobecny na zapowiedzianym przez nauczyciela godzinnym sprawdzianie pisemnym, ma obowiązek napisać go na następnej lekcji, na której pojawia się po nieobecności. Zaliczenie polega na pisaniu sprawdzianu o tym samym stopniu trudności. Nauczyciel wpisuje do dziennika w dniu sprawdzianu informację o nieobecności ucznia umownym znakiem „nb”.

Po upływie dwóch tygodni, od pojawienia się takiego wpisu w dzienniku, stosuje się zapis zgodny z §123, p.8 Statutu Szkoły.

W przypadku dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności ucznia, nauczyciel uzgadnia w odrębnym trybie termin i sposób napisania sprawdzianu.

W przypadku ponownej nieobecności ucznia w ustalonym terminie, sprawdzian pisany jest przez ucznia na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły.

Kartkówki z bieżącego materiału weryfikują systematyczną naukę ucznia i przygotowanie do zajęć. W przypadku nieobecności ucznia w dniu, w którym ma miejsce kartkówka, sposób jej zaliczenia ustala nauczyciel.

Tylko ocena otrzymana ze sprawdzianu podlega poprawie. Do poprawy sprawdzianu uczeń może przystąpić tylko jeden raz (§123, p.12.2 Statutu Szkoły).

Odmowa odpowiedzi ustnej przez ucznia jest równoznaczna w wstawieniu mu oceny niedostatecznej. (§123, p.9 Statutu Szkoły).

Ucieczka ucznia ze sprawdzianu lub kartkówki traktowana jest jako odmowa wypowiedzi w formie pisemnej i równoznaczna z wystawieniem w dzienniku oceny niedostatecznej. (§123, p.10 Statutu Szkoły).

V. Osiągnięcia i postawę ucznia ocenia się systematycznie:

Każdy uczeń powinien w ciągu semestru otrzymać co najmniej:

- jedną ocenę za odpowiedź ustną
- jedną ocenę za wypowiedź ustną na lekcji
- dwie oceny za testy (jeden powinien być testem CR)
- jedną ocenę za dłuższą wypowiedź pisemną (np. wypracowanie, streszczenie)
- jedną ocenę za dłuższe zadanie domowe
- jedną ocenę za aktywność
- jedną ocenę za recytację lub czytanie artystyczne

Jest to ilość minimalna, ilość faktyczna zależy od materiału nauczania i uznania nauczyciela.

VI. Ocena semestralna i roczna:

Każda zdobyta przez ucznia ocena jest ważna. Podsumowując pracę ucznia w ciągu semestru /roku szkolnego wystawia się oceny częściowe, które mają zróżnicowane znaczenie.

Najważniejsze są oceny uzyskane za pracę, co do której nie ma wątpliwości, że była pracą samodzielną.

Oznacza to, że najwyższe znaczenie (waga oceny) przypisuje się ocenom za wypracowanie, testy, sprawdziany pisane w klasie, (**waga 3**), kartkówki (**waga 2**) oraz oceny za aktywność w czasie zajęć (**waga 2**).

Niższą wagę mają przygotowywane w domu odpowiedzi ustne i prace pisemne oraz, na przykład, oceny za pracę w zespołach (**waga 1**).

Waga ocen jest zgodna z WSO.

KSZTAŁCENIE W ZAKRESIE PODSTAWOWYM I PONADPODSTAWOWYM

Przedstawione poniżej osiągnięcia ucznia są zgodne z *Podstawą programową kształcenia ogólnego*. Należy też pamiętać, iż w szkole branżowej odnosimy się do osiągnięć ucznia z wcześniejszych etapów kształcenia.

Osiągnięcia podstawowe (P) są proporcją dla ucznia, który swą edukację zakończy na szkole branżowej I. stopnia.

* zaznaczono umiejętności, które są niezbędne do podjęcia wyższego etapu kształcenia.

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

1. Czytanie i słuchanie

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– rozpoznaje nadawcę i adresata tekstu – rozpoznaje podstawowe cechy gatunkowe tekstu – *odczytuje sens tekstu w całości i fragmentach na poziomie dosłownym i przenośnym – streszcza tekst	– *rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu – *wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu – *rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i określa ich funkcje w tekście – *streszcza tekst argumentacyjny, wyróżnia w nim argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– *rozpoznaje manipulację językową w tekstach reklamowych oraz języku polityków i dziennikarzy	

2. Samokształcenie i docieranie do informacji

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– *wyszukuje i wykorzystuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury – *korzysta z biblioteki, z tradycyjnego zbioru oraz z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym internetu	– *szuka literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień – *selekcjonuje zebrane materiały według wskazanych kryteriów

3. Świadomość językowa

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– zna pojęcie aktu komunikacji językowej – wskazuje składowe aktu komunikacji językowej – nadawca, odbiorca, tekst – rozpoznaje funkcje tekstu bez nazywania, np. informatywna, impresywna, poetycka – wskazuje w czytanych tekstach przykłady odmian terytorialnych, środowiskowych i zawodowych polszczyzny	– *wskazuje składowe aktu komunikacji językowej – nadawca, odbiorca, kod, komunikat, kontekst – *dostrzega współczesne zmiany modelu komunikacji językowej (ustna, pisemna) a komunikację przez internet – *rozpoznaje teksty o różnej funkcji – *nazywa funkcje tekstu – impresywna, poetycka, ekspresywna, informatywna – wskazuje w czytanych tekstach i *analizuje przykłady odmian terytorialnych, środowiskowych i zawodowych polszczyzny – *rozpoznaje w czytanych tekstach oraz wypowiedziach mówionych stylizację językową – *rozdziela rodzaje stylizacji językowej –

– *rozróżnia (bez konieczności definiowania pojęć) w czytanych tekstach i wypowiedziach mówionych rodzaje stylizacji językowej – archaizację, dialektyzację, kolokwializację	archaizacja, dialektyzacja, kolokwializacja – *określa funkcje stylizacji językowej
---	---

- archaizacja, dialektyzacja, kolokwializacja
- ***określa** funkcje stylizacji językowej

4. Wartości i wartościowanie

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– *posługuje się ze zrozumieniem pojęciami – dobro, prawda, piękno, wiara, nadzieja, miłość, wolność, równość, braterstwo, Bóg, honor, ojczyzna, solidarność, niepodległość, tolerancja – rozumie pojęcia dotyczące wartości pozytywnych i ich przeciwstawień (tolerancja-nietolerancja, piękno-brzydota, wolność-niewola) – dostrzega w cytowanych tekstach obecność wartości uniwersalnych i narodowych	– *dostrzega związek języka z wartościami

P

- ***posługuje się** ze zrozumieniem pojęciami – dobro, prawda, piękno, wiara, nadzieja, miłość, wolność, równość, braterstwo, Bóg, honor, ojczyzna, solidarność, niepodległość, tolerancja
- **rozumie** pojęcia dotyczące wartości pozytywnych i ich przeciwstawień (tolerancja-nietolerancja, piękno-brzydota, wolność-niewola)
- **dostrzega** w cytowanych tekstach obecność wartości uniwersalnych i narodowych

- ***dostrzega** związek języka z wartościami

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

1. Wstępne rozpoznanie

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela	

P

- **zna** teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela

– prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z tekstem kultury – określa tematykę poznawanych tekstów kultury – rozpoznaje problematykę poznawanych tekstów kultury	– *określa problematykę poznawanych tekstów
---	--

2. Analiza

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego – określa funkcje podstawowych językowych środków – rozpoznaje, bez konieczności definiowania pojęć, sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (np. narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja)	– *wskazuje zastosowane językowe środki i określa ich funkcje – *rozpoznaje w utworze, definiując, sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (np. narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja)

3. Interpretacja

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– *wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto) – *wykorzystuje w interpretacji utworu podstawowe konteksty (biograficzny i historyczny)	– *wykorzystuje w interpretacji utworu

– *rozpoznaje podstawowe motywy (np. ojczyzny, matki, wędrówki, pracy, miłości) oraz omawia ich funkcje w utworze	inne konteksty, np. literacki, filozoficzny, religijny – *odczytuje treści alegoryczne utworu – *porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich
--	---

4. Wartości i wartościowanie

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– *dostrzega obecne w tekstach wartości narodowe i uniwersalne	

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie i pisanie

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– tworzy tekst pisany lub mówiony poprawny pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym w formach poznanych w gimnazjum – *publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (tempo mowy, donośność) – *dokonuje różnych działań na tekście cudzym (np. streszcza, sporządza konspekt, cytuje)	– *tworzy tekst pisany lub mówiony zgodny z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzega zasady spójności znaczeniowej i logicznej

2. Świadomość językowa

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– korzysta w prawidłowy sposób ze słownictwa zawodowego – *operuje podstawowym słownictwem z kręgów tematycznych: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość, kultura, cywilizacja, polityka	– *operuje rozbudowanym, bogatym, precyzyjnym, trafnym słownictwem z kręgów tematycznych: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość, kultura, cywilizacja, polityka

Propozycja dotycząca odbioru tekstów kultury

UCZEŃ SZKOŁY BRANŻOWEJ I. STOPNIA	
P	PP
– rozumie pojęcie teksty kultury – odbiera teksty kultury na poziomie faktów z elementami refleksji – rozumie pojęcie tradycja – zna obyczaje, obrzędy charakterystyczne dla swojego regionu – zna twórców ludowych swojego regionu – ogląda filmy, zna rodzaje i gatunki filmu – rozumie pojęcie adaptacja filmowa – odczytuje przesłanie filmu na poziomie dosłownym – zna wyróżniki sztuki teatralnej – odróżnia teksty fabularne od informacyjnych – rozróżnia epikę, lirykę i dramat – wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze – poprawnie posługuje się terminami – narrator, narracja, akcja, czas, wątek, bohater, autor, podmiot liryczny, sytuacja liryczna – wyróżnia w tekstach środki językowe – rozumie ogólny sens czytanych tekstów	– odbiera teksty kultury głównie na poziomie refleksji – dostrzega różne funkcje tekstów kultury – rozumie pojęcia arcydzieło, kicz – podejmuje próby odróżnienia arcydzieła od kiczu – określa rodzaj i gatunek filmu – analizuje świat filmu poprzez podjęcie próby odczytania idei – ocenia elementy dzieła filmowego – podejmuje próbę porównania adaptacji filmowej z pierwowzorem literackim – odczytuje przesłanie oglądanego przedstawienia teatralnego – rozpoznaje w tekstach różne funkcje języka – wyróżnia cechy gatunkowe poznawanych utworów – omawia elementy świata przedstawionego, czynnie posługuje się słownictwem – wyróżnia w tekstach środki językowe i określa ich funkcje

– formułuje pytania ogólne do tekstu	
– dostrzega w tekście przesłania, np. moralne – porównuje wartości zawarte w tekstach ze światem własnych wartości – dostrzega sens działania i wyborów bohaterów – rozumie pojęcia uniwersalne wartości, ponadczasowe wartości – rozumie pojęcie motyw	– odczytuje przesłanie, np. moralne tekstu – uzasadnia swój punkt widzenia – ocenia wartości – porównuje świat własnych wartości z propozycją tekstu – analizuje sens działania i wybory bohaterów – ocenia, prezentuje swoje zdanie – dostrzega ponadczasowość myśli, doświadczeń i dążeń człowieka w dziełach różnych okresów i kręgów kulturowych – wyodrębnia motywy w poznanych tekstach

Zapisy w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego* nie powtarzają wymagań z wcześniejszych etapów kształcenia, co nie oznacza, że przestają one obowiązywać. Nauczyciel szkoły branżowej I. stopnia powinien nie tylko odwoływać się do dotychczasowych osiągnięć ucznia, jego obowiązkiem jest je utrzymywać, pogłębiać, doskonalić. Wiedza i umiejętności ucznia w szkole branżowej I. stopnia bazują na tym, co uzyskał, zdobył wcześniej.

VII. Kryteria oceniania osiągnięć ucznia według podziału na poszczególne oceny:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej;
- nie interesuje się przebiegiem zajęć;
- nie uczestniczy w lekcji;
- opuszcza prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, odmawia odpowiedzi ustnej;
- nie przygotowuje zadań domowych.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- podejmuje próbę rozmowy;
- posługuje się nieskomplikowanym słownictwem;

- tworzy wypowiedź komunikatywną;
- stosuje się do zasad ortografii polskiej;
- tworzy notatkę z lekcji, pisma użytkowe;
- wykonuje zadania zgodnie z instrukcją;
- korzysta z księgozbioru szkolnego, ze słowników, leksykonów, encyklopedii.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- rozpoznaje specyfikę omawianych tekstów;
- odczytuje sens analizowanych utworów;
- rozpoznaje nadawcę i adresata utworu;
- czyta ze zrozumieniem;
- analizuje i interpretuje omawiane fragmenty utworów;
- szuka literatury przydatnej do omówienia różnych zagadnień;
- sporządza opis bibliograficzny książki;
- rozpoznaje: manipulację językową, funkcje tekstu, stylizację językową, błąd językowy;
- określa problematykę utworu;
- pisze zgodnie z zasadami ortografii polskiej;
- rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego;
- dostrzega w utworach wartości narodowe i uniwersalne;
- argumentuje własną wypowiedź, podając przykłady;
- wygłasza własny sąd na forum klasy;
- operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wypowiada się w sposób logiczny i zrozumiały;
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury;
- sprawnie wykonuje powierzone zadania;
- wartościuje i ocenia postawy bohaterów oraz teksty kultury;

- aktywnie uczestniczy w dyskusji;
- argumentuje i wnioskuje w związku z omawianym problemem;
- ocenia własne kompetencje językowe;
- konfrontuje omawiany tekst literacki z innymi tekstami kultury.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- dostrzega rodzaje stylów wypowiedzi;
- dostrzega i komentuje artystyczne środki wyrazu;
- przeprowadza interpretację porównawczą kilku utworów literackich;
- rozpoznaje aluzje literackie, motywy literackie;
- formułuje wypowiedź poprawną pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym;
- wykazuje postawę krytyczną wobec otaczającego świata, wygłasza własny sąd;
- recytuje lub wygłasza z pamięci fragmenty tekstów literackich.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- stosuje zasady poprawnego mówienia;
- dba o dykcję i intonację;
- stosuje w wypowiedzi ustnej odpowiednie środki językowe;
- potrafi stawiać tezy i bronić swojego stanowiska;
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, argumentuje w swojej wypowiedzi;
- używa bogatego słownictwa;
- wykorzystuje konteksty kulturowe i historyczne;
- formułuje wypowiedź poprawną pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym;
- potrafi konstruować wypowiedź według własnego pomysłu kompozycyjnego;
- odczytuje ideę dzieła,
- rozumie manipulację językową.